

היינו העתיד / יעל נאמן / קטע ראשון

את הסיפור שלנו סיפרנו לעצמנו כל הזמן. בכפייטיות. בעל פה. לפעמים התעייפנו עוד לפני שהתחלנו ובכל זאת סיפרנו במשך שעות. הקשבנו רוב קשב אחד לשני, כי בכל ערב שבו סופר הסיפור, התחוויר לנו פרטים חדשים, גם שנים רבות אחרי שכבר לא היינו שם....

הסיפורים סופרו רק בעל פה, בניגוד לכל התקנונים הכתובים. הם בקעו מבורות הממטרות בדשאים שהקיפו את חדר האוכל, מחרכי המבצר הצלבני שלנו, מהחריצים במדרכות האבן הצרות והיפות. את סיפורינו היינו מספרים בעיניים בורקות. אמרנו, "לא ייאמן שאת הפרות היו שוחטים על הרמפה, לעינינו, את ראשי התרגולות היו מולקים, כאילו כלום," אבל דיברנו כאילו היו אלה שנותינו היפות.

ואלה באמת היו שנותינו היפות, טבולות בזהב. .. היינו ערים בבקרים וערים בלילות. רצנו ודיילגנו ממקום למקום, ידינו דביקות משרף אורנים וחלב תאנים. כל כך קרובים היינו אחד לשני, כל היום וכל הלילה, ובכל זאת לא ידענו כלום אחד על השני. ולא ידענו כלום על עצמנו.

תמיד סיפרנו, עוד אז, בלילות ירח כתום, בבית הילדים. כבר אז סיפרנו יומם ולילה, כדי לישון, כדי לא לישון, יושבים במסדרון בפתחי החדרים, או על המיטות בתוך החדרים, ומגזימים למוות את חופשותינו העירוניות עם המשפחות הביולוגיות שלנו (נסענו, אמא ואבא ואחים. במשך שבוע היינו משפחה עירונית, לבושים בבגדי נסיעה חגיגיים שעברו בין כל הילדים הנוסעים לעיר). כשחזרנו, כל אחד לחוד מדירת הקיבוץ ברחוב שינקין בתל אביב, סיפרנו על אותו קרקס מדראנו שכולם הלכו אליו. אלא שאותו ערב שבו היינו עם משפחתנו הביולוגית בקרקס לא דמה לערבים האחרים — באותו ערב אריות ברחו מהכלוב, לולין נפל מהחבל, ככה אמרנו. סיפרנו אחד לשני סיפורים שבינם לבין המציאות לא היה דבר.

לפעמים, אחרי שעזבנו, ניסינו לספר את סיפורנו לעירוניים. לא הצלחנו להעביר את הסיפור, לא את העלילה ולא את הטון. קולנו צרב, כמו זיוף החלילית של ילדותנו, גבוה מדי או נמוך מדי. התייאשנו באמצע. המילים נפלו חלולות בינינו לבין העירוניים, כמו העיניים שנפלו ממסרגותיהן של אמותינו בשיחת הקיבוץ, שותקות לצד הגברים המדברים.

דיברנו ברבים. כך נולדנו, כך גדלנו מבית החולים ועד עולם. אופקינו משונים ועקומים. מהרגע שהשתחררנו מבית החולים לא ניסו להפריד בינינו. אדרבא, חיברו, הדביקו, הלחימו.

אבל הלחמת הביחד לא היתה העיקר, גם אם לפעמים נדמה שזה העיקר, כשאנשים מספרים על ילדותם בקיבוץ. זה היה רק פועל יוצא של הניסוי בסוציאליזם (החלטה על הלינה המשותפת התקבלה ב-1918, וחלה על כל הקיבוצים, למעט כמה קיבוצים ותיקים — דגניה א', דגניה ב' ועין חרוד — שהתנגדו לה. ניתנו להם. דגניה היו שם קודם, עוד לפני השיטה והתקנונים).

הכוונה לא היתה להלחים, אלא דווקא להפריד, להפריד את הילדים מכובדם המעיק של ההורים, מפינוקיהם ומרצונותיהם הנכפים על הילדים עם חלב האם ואמביציות האב. להפריד ולגונן על הילדים מהבורגנות הטבועה במשפחה. עולם ישן עדי יסוד נחריבה, וממנו יצמח כעוף החול עולם אחר, צודק ושוויוני. זאת היתה הכוונה המוצהרת והתקווה לילד החדש שיצמח לאדם חדש. דברי הכיסופים של חלק מילדי הקיבוץ למשפחה שלא היתה להם, הם כיסופים לרעיון שאין ולא היה לנו שום מושג עליו, כמו כיסופי היהודים בגולה לירושלים, נניח....

סיפורנו היה לכאורה עלילה בלבד. העלילה, שהיא השיטה, לא התאימה לילדים ולא למבוגרים. הורינו גרו מצדדיה, אנחנו מתחתיה. איש לא גר בתוכה, היא לא נועדה למגורי

obsessively – בכפייטיות
intently – רוב קשב
became clear – התחוויר

regulations – תקנונים
emerged – בקעו
pits – בורות
water sprinklers – ממטרות
slits – חריצים
the embankment – המבצר הצלבני
crusaders – מולקים

cracks – חריצים
to slaughter – שוחטים
to decapitate – מולקים
dipped – טבולות
to skip – דיילגנו
pine tree resin – שרף אורנים

to exaggerate – מגזימים

escaped – ברחו
trapeze acrobat – לולין

plot – עלילה
tone – טון
grated – צרב
off-key recorder – זיוף החלילית
we gave up – התייאשנו
hollow – חלולות
knitting needles – מסרגות

horizon – אופק
on the contrary – אדרבא
to weld – הלחימו

outcome – פועל יוצא
was applied – חלה
to concede – יתרו

burdening – מכובדם המעיק
heaviness

spoiling – פינוק
forced – נכפים
to protect – לגונן
inherent – הטבועה
עדי יסוד נחריבה – to the ground
we'll destroy
עוף החול – phoenix
מוצהרת – declared
הכיסופים – רסעמען

seemingly – לכאורה
meant – נועדה

aspirations - שאיפות
to please - לרצות
we feared - יראנו
we will reach - נשיג
older generation, - וותיקים
veterans
acquired - שצברו

accompanying - מלווים
paths - שבילים

caretaker - מטפלת
to breastfeed - להניק
was meant - נועד
bedtime - השכבות
groups - להקות
committees - וועדות
wheat sheaves - אלומות
performed - הצגנו
stage - במה
festive - חגיגיים
measured - קצובים
orchestrated - מתוזמרת
obeying - מציינים
pamphlet, binder - אוגדן
penetrate - חודרים
holidays - במועדים וברגלים
drums - בתופים
dances - מחולות
choir - במקהלה
formally - רשמית

cymbals - מצלתיים
daffodil - נרקיס
anemone - כלנית
tree: Pistacia - אלה

character - גיבור
troubled - מוסככים
hanging - תלויים
alarmed - מבוהלים
to escape - לברוח
enlightened - נאורות
convict - אסירים
jail - כלא
reservoir - בברכת האגירה
to float - שטנו
wood boards - קרשים
lacking - נטול

אדם, אלא לשאפותיו ולחלומותיו. אבל הורינו ואנחנו ניסינו בכל לבנו לגור בתוכה, זה היה הניסוי. את השיטה שלנו אי-אפשר היה לרצות. יראנו מפניה, ידענו שלעולם לא נשיגה. עבדנו אותה יומם וליל, הוותיקים (הורינו) במאות ימי החופשה שצברו להם, פרי עבודתם הבלתי נפסקת. ואנחנו בשדה, בחדר האוכל, בבית הילדים. בכל מקום.

לא ידענו כלום על חיי מבוגרים, לא על ערותם ולא על שנתם. המבוגרים סבבו בכדור ארץ נפרד משלנו... חיינו ביקומים מקבילים, אנחנו בחברת הילדים, הורינו בוותיקים...

למפגשים היומיים בחמש וחצי הלכנו כל הילדים ביחד, מלווים זה את זה לבתי ההורים הביולוגיים, ואחרי שעה וחמישים דקות, בשבע ועשרים, צעדנו בחזרה, על אותם שבילים, עם ההורים המחזירים אותנו לבתי הילדים.

ארוחת הערב שלנו היתה בבית הילדים. שלהם בחדר האוכל.

עוד לפני זה, כשרק נולדנו, הועברנו ישר מבית החולים לבית התינוקות, למטפלת התינוקות שחיתכה שם לאמהות. הן היו באות להניק ביחד, תמיד, באותן שעות. מניקות זו לצד זו. סנכרון השעות נועד להבטיח שלא יהיו ילדים שיקבלו יותר. לא פחות ולא יותר. גם להשכבות ההורים הגיעו בלהקות, ברבע שעה שהיה מותר. לא כולם היו באים. כי בכל בתי הילדים ההשכבות היו באותן שעות, וחץ מזה, רבים מהם היו עסוקים, בבניית הקיבוץ, בוועדות. אנחנו נענו מולם עם אלומות בראש השנה, הצגנו להם את חד גדיא בפסח, עוברים בדרך לבמה בין השולחנות הארוכים, הילדים החגיגיים. נפגשנו בזמנים קצובים, בכוריאוגרפיה מתוזמרת היטב, מציינים מבלי לדעת לאוגדני החג שהגיעו לכל קיבוצי השומר הצעיר והותאמו בכל קיבוץ על ידי ועדת החגים. היינו חודרים לרגע לחיי הערב שלהם, במועדים וברגלים, ויוצאים משם בתופים ובמחולות, ... (אבל כמונו עשו כל ילדי הקיבוצים כולם, בהגדות השומר הצעיר, באותו זמן בדיוק). נענו מולם על הדשאים, בהצגות סיום ובחג הקיבוץ, שרנו "אנו בונים קיבוץ יפה, עוד לא ראיתם שכזה, עוד לא ראיתם שכזה".

גם הם שרו, המבוגרים. שרו במקהלה בכמה קולות, רקדו ריקודים חסידיים שרקדו בכל הקיבוצים של השומר הצעיר בחתונות בלי רב (הזוגות נסעו לנהריה, לרבתות, התחתנו רשמית וחזרו לחגיגות, כדי שהרב לא ייכנס לקיבוץ; שהדת שלהם לא תגיע בדת שלנו).

... שרנו, רקדנו, ניגנו בחליליות, במנדולינות ובמצלתיים, וכשנגמרה התוכנית האמנותית, היה חוזר כל אחד למקומו. הדשא מתרוקן, דלת חדר האוכל נסגרת מאחורינו, ואנחנו חוזרים לעולמנו הקטן בכיתת "נרקיס", עם בתי השימוש הקטנים, המיטות הקטנות, השולחנות הקטנים, מוקפים בחברת הילדים, מתחתינו "כלנית" ומעלינו "אלה". היינו מאושרים.

בלילות חלמנו על גיבורי אריך קסטנר שהמטפלת סיפרה לנו עליהם מתשע עד תשע ועשרים בערב במסדרון, יושבת ומקריאה, רק קולה נשמע, אנחנו במיטות. .. לפעמים היו חלומותינו מסוכסכים. סיפורים מפחידים שסופרו נותרו תלויים מעלינו כמו ענן שחור. המטפלת אמרה לילה טוב והלכה, סגרה אחריה את הדלת, ואנחנו ערים. מבוהלים. ... וחיכינו שיהיה אור, שנוכל לרוץ בחוץ. לברוח משיעורים תמיד מותר, כמו במדינות נאורות שבהן לא שופטים אסירים שברחו מהכלא, כי טבעו של האדם לנסות לברוח מהכלא, להיות חופשי. בברכת האגירה שלנו שטנו על קרשים באמצע הלימודים. לפעמים קמנו בלילה, ישבנו בפתחי החדרים, דיברנו או שיחקנו. לא יכולנו להירדם. פעם הבערנו מדורה בחדר האוכל שלנו וחזרנו למיטות. עולמנו היה נטול מבוגרים בלילות.